

LECTIO DIVINA

SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Lk 2, 22-40

Szent Család („B” év)

A gyermek Jézus növekedett és eltelt bölcsességgel.

PÉCSI EGYHÁZMEGYE

„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMIÁS 29,11)

+ EVANGÉLIUM Szent Lukács könyvéből

A gyermek Jézus növekedett és eltelt bölcsességgel.

Amikor Mózes törvénye szerint eltelték Mária tisztulásának napjai, föl vitték Jézust Jeruzsálembe, hogy bemutassák az Úrnak, amint az Úr törvénye előírja: „Minden elsőszülött fiú az Úr szent tulajdona.” Ekkor kellett Máriának, ugyancsak az Úr törvénye szerint, „egy pár gerlét vagy két galambfiókát” tisztulási áldozatul bemutatni. És íme, volt Jeruzsálemben egy Simeon nevű férfiú, egy igaz és istenfélő ember, aki Izrael vigaszára várt, és a Szentlélek lakott benne. A Szentlélek kinyilatkoztatta neki, hogy nem lát halált addig, míg nem látja az Úr Fölkentjét. A Lélek arra indította, hogy menjen a templomba, amikor a gyermek Jézust odavitték szülei, hogy a törvény előírásai szerint cselekedjenek vele. Simeon a karjára vette őt, és így magasztalta Istent:

Most már elbocsáthatod szolgálodat, Uram, szavaid szerint békességben, mert szemeim meglátták Szabadításodat, melyet minden nemzet számára készítettél, hogy világosság legyen: kinyilatkoztatás a pogányoknak, és dicsőség népednek, Izraelnek. Jézus atyja és anyja ámulva hallgatták mindazt, amit Simeon mondott. Simeon pedig megáldotta őket, és így szólt Máriához, Jézus anyjához: „Lám, e gyermek által sokan elbuknak és sokan feltámadnak Izraelben! Az ellentmondás jele lesz ő – még a te lelkedet is tőr járja át –, hogy napfényre kerüljenek sok szívnek titkos gondolatai!”

Ott volt Anna prófétanő is, Fánuel leánya Áser törzséből. Idős volt már, napjai előrehaladtak. Leánykora után hét évig élt férjével, majd özvegyen érte meg a nyolcvannegyedik évét. Nem hagyta el a templomot soha, böjtölve és imádkozva szolgálta Istent éjjel és nappal. Abban az órában is odament, dicsőítette Istent, és beszélt a gyermekről mindazoknak, akik Jeruzsálem megváltására vártak.

Miután az Úr törvénye szerint elvégeztek mindent, visszatértek városukba, a galileai Názáretbe. A gyermek pedig növekedett és erősödött; eltelt bölcsességgel, és Isten kedvét lelte benne.

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

²² Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα παραστήσαι τῷ κυρίῳ,

Amikor pedig eltelték megtisztulásuknak Mózes törvénye szerinti napjai, elvitték őt Jeruzsálembe felajánlani az Úrnak

²³ καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι Πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται,

– amint az Úr törvényében írva van: minden anyaméhet megnyitó férfi szentnek lesz neveztetve az Úr részére –,

²⁴ καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ νόμῳ κυρίου, ζευγὸς τρυγόνων ἢ δύο νοσσοῦς περιστερῶν.

és áldozatot bemutatni, ahogy az az Úr törvényében kimondva van: “egy pár gerlicét vagy két fiatal galambot”.

²⁵ Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν ἐν Ἱερουσαλὴμ ὃ ὄνομα Συμεὼν, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ’ αὐτόν.

Íme, volt Jeruzsálemben egy Simeon nevű ember, aki igaz és mélyen vallásos ember volt, meggyőződéssel várta Izrael vigaszát, és a Szentlélek volt rajta.

²⁶ καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἂν ἴδῃ τὸν χριστὸν κυρίου.

A Szentlélek által pedig kinyilatkoztattatott számára, hogy nem látja meg a halált, míg előbb meg nem látja az Úr Fölkentjét.

²⁷ καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ

Ő aztán a Lélek befolyása alatt bement a templomba, és midőn a gyermek Jézust szülei odahozták a törvényben rá vonatkozóan elhangzottakat megteendő

²⁸ καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν καὶ εἶπεν·

ő /Simeon/ átvette őt karjába és dicsérte az Urat mondván:

²⁹ Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ·

Bocsásd el most szolgád, fennséges Úr, szavad szerint békében

³⁰ ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου

mert szemeim meglátták megmentődet

³¹ ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν,

akit minden nép jelenlétében előkészítettél

32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ.

világosság kinyilatkoztatása népek előtt és népednek, Izraelnek dicsósége.

33 καὶ ἦν ὁ πατήρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ.

Apja és anyja elcsodálkoztak a róla mondottakon.

34 καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν καὶ εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· Ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον,

Majd Simeon megáldotta őket és így szólt anyjához: Lám, sokak bukására és sokak felemelkedésére lesz Izraelben, ellentmondás jelévé válik,

35 καὶ σοῦ ὁ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

a te lelkedet pedig tőr járja át, míg sokak szívének szándéka kinyilvánításra kerül.

36 Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουὴλ, ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ (αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸς ἑτῆ ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς,

Volt ott egy prófétaasszony is, Anna, Fánuel lánya, Áser törzséből (előrehaladott korban volt, szüzességét követően hét évig él férjével,

37 καὶ αὕτη χήρα ἕως ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων,) ἣ οὐκ ἠφίστατο τοῦ ἱεροῦ νηστείας καὶ δεήσεων λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν.

özvegy volt 84 éves koráig), nem hagyta el a templomot, könyörögve böjtölt és imádkozott éjjel-nappal.

38 καὶ αὕτῃ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις ἑλῦτρωσιν Ἱερουσαλήμ.

Pont abban az órában hálát adott Istennek, és azokhoz beszélt órála, akik elszántan várták Jeruzsálem megváltását.

39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν πάντα τὰ κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς πόλιν αὐτῶν Ναζαρέθ.

Amint eleget tettek az Úr minden törvényének, visszatértek Galileába, saját városukba, Názáretbe.

40 Τὸ δὲ παιδίον ἡῤῥξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφίᾳ, καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

A gyermek pedig növekedett és megerősödött, telve bölcsességgel. Az Isten kegyelme pedig rajta volt.

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

²² ET POSTQUAM IMPLETI SUNT DIES PURGATIONIS EORUM SECUNDUM LEGEM MOYSIS, TULERUNT ILLUM IN HIEROSOLYMAM, UT SISTERENT DOMINO,

²² Amikor eltelték a tisztulásnak a Mózes törvényében megszabott napjai, felvitték Jeruzsálembe, hogy bemutassák az Úrnak,

²² Mikor pedig eltelték tisztulásuk napjai, Mózes törvénye szerint felvitték őt Jeruzsálembe, hogy bemutassák az Úrnak,

²² *Amikor eltelték a mózesi törvényben megszabott tisztulás napjai, Jeruzsálembe vitték, hogy bemutassák az Úrnak.*

²² *Mikor pedig betöltek Mária tisztulásának napjai a Mózes törvénye szerint, felvivék őt Jeruzsálembe, hogy bemutassák az Úrnak.*

²² Amikor leteltek a tisztulásuknak Mózes Törvényében megszabott napjai, felvitték Jeruzsálembe, hogy bemutassák az Úrnak –

²³ SICUT SCRIPTUM EST IN LEGE DOMINI: “OMNE MASCULINUM ADAPERIENS VULVAM SANCTUM DOMINO VOCABITUR”,

²³ ahogy az Úr törvényében elő volt írva: az anyaméhet megnyitó minden elsőszülött fiú az Úr szentjének hívatik;

²³ amint az Úr törvényében írva van: »Minden elsőszülött fiúgyermek az Úrnak legyen szentelve«,

²³ *Így parancsolja az Úr törvénye: „Minden elsőszülött fiúgyermek az Úrnak legyen szentelve.” Be akarták mutatni az Úr törvényében rendelt áldozatot is:*

²³ *(A mint megiratott az Úr törvényében, hogy: Minden elsőszülött fiú az Úrnak szenteltessék),*

²³ amint meg van írva az Úr Törvényében: minden elsőszülött fiú az Úrnak legyen szentelve –,

²⁴ ET UT DARENT HOSTIAM SECUNDUM QUOD DICTUM EST IN LEGE DOMINI: PAR TURTURUM AUT DUOS PULLOS COLUMBARUM.

²⁴ s az áldozatot is be akarták mutatni, ahogy az Úr törvénye előírta: egy pár gerlicét vagy két galambfiókát.

²⁴ és hogy áldozatot mutassanak be, amint az Úr törvénye mondja: »Egy pár gerlicét vagy két galambfiókát«.

²⁴ „Egy pár gerlicét vagy két galambfiókát.”

²⁴ És hogy áldozatot adjanak, a szerint a mint megmondattott az Úr törvényében: Egy pár gerlicét, vagy két galambfiat.

²⁴ és hogy áldozatot mutassanak be az Úr Törvényének előírása szerint: egy pár gerlicét vagy két fiatal galambot.

²⁵ ET ECCE HOMO ERAT IN IERUSALEM, CUI NOMEN SIMEON, ET HOMO ISTE IUSTUS ET TIMORATUS, EXSPECTANS CONSOLATIONEM ISRAEL, ET SPIRITUS SANCTUS ERAT SUPER EUM;

²⁵ Íme, volt Jeruzsálemben egy Simeon nevű igaz és istenfélő ember. Várta Izrael vigaszát, és a Szentlélek volt rajta.

²⁵ Élt pedig Jeruzsálemben egy ember, Simeon volt a neve, igaz és istenfélő férfiú, aki várta Izrael vigasztalását, és a Szentlélek volt rajta.

²⁵ Volt Jeruzsálemben egy Simeon nevű, igaz és istenfélő ember. Várta Izrael vigaszát és a Szentlélek lakott benne.

²⁵ És ímé vala Jeruzsálemben egy ember, a kinek neve Simeon volt, és ez az ember igaz és istenfélő vala, a ki várta az Izrael vigasztalását, és a Szent Lélek vala ő rajta.

²⁵ Íme, élt egy ember Jeruzsálemben, akinek Simeon volt a neve. Igaz és istenfélő ember volt, várta Izrael vigasztalását, és Szentlélek volt rajta.

²⁶ ET RESPONSUM ACCEPERAT AB SPIRITU SANCTO NON VISURUM SE MORTEM NISI PRIUS VIDERET CHRISTUM DOMINI.

²⁶ Kinyilatkoztatást kapott a Szentlélektől, hogy addig nem hal meg, amíg meg nem látja az Úr Fölkentjét.

²⁶ A Szentlélek kijelentette neki, hogy halált nem lát, amíg meg nem látja az Úr Felkentjét.

²⁶ Kinyilatkoztatást kapott a Szentlélektől, hogy nem hal meg, amíg meg nem látja az Úr Fölkentjét.

²⁶ És kijelentetett neki a Szent Lélek által, hogy addig halált nem lát, a míg meg nem látja az Úrnak Krisztusát.

²⁶ Azt a kinyilatkoztatást kapta a Szentlélektől, hogy nem hal meg addig, amíg meg nem látja az Úr Fölkentjét.

²⁷ ET VENIT IN SPIRITU IN TEMPLUM. ET CUM INDUCERENT PUERUM IESUM PARENTES EIUS, UT FACERENT SECUNDUM CONSUETUDINEM LEGIS PRO EO,

²⁷ A Lélek indítására a templomba ment. Amikor a szülők a gyermek Jézust bevitték, hogy a törvény előírásának eleget tegyenek,

²⁷ Ekkor a Lélek ösztönzésére a templomba ment. Amikor szülei bevitték a gyermek Jézust, hogy a törvény szokása szerint cselekedjenek vele,

²⁷ *A Lélek ösztönzésére a templomba ment. Mikor a gyermek Jézust bevitték szülei, hogy a törvény rendelkezése szerint tegyenek vele,*

²⁷ *És ő a Lélek indításából a templomba méne, és mikor a gyermek Jézust bevivék szülői, hogy ő érte a törvény szokása szerint cselekedjenek,*

²⁷ *A Lélek indítására a Templomba ment, és amikor a gyermek Jézust bevitték szülei, hogy eleget tegyenek a Törvény előírásainak,*

²⁸ **ET IPSE ACCEPIT EUM IN ULNAS SUAS ET BENEDIXIT DEUM ET DIXIT:**

²⁸ *karjába vette és áldotta az Istent ezekkel a szavakkal:*

²⁸ *karjaiba vette őt, és Istent magasztalva így szólt:*

²⁸ *karjába vette és e szavakkal áldotta az Istent:*

²⁸ *Akkor ő karjaiba vevé őt, és áldá az Istent, és monda:*

²⁸ *karjába vette, és így áldotta Istent:*

²⁹ **“NUNC DIMITTIS SERVUM TUUM, DOMINE, SECUNDUM VERBUM TUUM IN PACE,**

²⁹ *„Most bocsásd el, Uram, szolgádat, szavaid szerint békében,*

²⁹ *»Most bocsátod el, Uram, szolgádat a te ígéd szerint békességben,*

²⁹ *„Bocsásd el most szolgádat, Uram, szavaid szerint békességben,*

²⁹ *Mostan bocsátod el, Uram, a te szolgádat, a te beszéded szerint, békességben:*

²⁹ *Most elbocsátod, Uram, szolgádat szavad szerint békességben,*

³⁰ **QUIA VIDERUNT OCULI MEI SALUTARE TUUM,**

³⁰ *mert látta szemem üdvösségedet,*

³⁰ *mert látták szemeim üdvösségedet,*

³⁰ *hiszen már látták szemeim az üdvösséget,*

³⁰ *Mert látták az én szemeim a te üdvösségedet,*

³⁰ *mert meglátta szemem üdvösséged,*

³¹ **QUOD PARASTI ANTE FACIEM OMNIUM POPULORUM,**

³¹ *melyet minden nép színe előtt készítettél,*

³¹ *melyet minden nép színe előtt készítettél,*

³¹ *amit minden nép számára rendeltél:*

³¹ *A melyet készítettél minden népeknek szeme láttára;*

³¹ *amit minden nép szeme láttára megvalósítottál:*

³² LUMEN AD REVELATIONEM GENTIUM ET GLORIAM PLEBIS TUAE ISRAEL”.

³² világossággul a pogányok megvilágosítására, és dicsőségül népednek, Izraelnek.”

³² világossággul a nemzetek megvilágosítására és dicsőségére népednek, Izraelnek«.

³² *világossággul a pogányok megvilágítására és dicsőségére népednek, Izraelnek.”*

³² *Világossággul a pogányok megvilágosítására, és a te népednek, az Izráelnek dicsőségére.*

³² a fényt, ami a pogányoknak kinyilatkoztatás, és népednek, Izraelnek dicsőség.

³³ ET ERAT PATER EIUS ET MATER MIRANTES SUPER HIS, QUAE DICEBANTUR DE ILLO.

³³ Apja és anyja csodálkoztak azon, amit fiukról mondott.

³³ Apja és anyja csodálkoztak mindazon, amit róla mondtak.

³³ *Atyja és anyja csodálkozva hallgatták, amit mondott.*

³³ *József pedig és az ő anyja csodálkoznak azokon, a miket ő felőle mondottak.*

³³ Apja és anyja csodálkoztak azon, amit róla mondott,

³⁴ ET BENEDIXIT ILLIS SIMEON ET DIXIT AD MARIAM MATREM EIUS: “ECCE POSITUS EST HIC IN RUINAM ET RESURRECTIONEM MULTORUM IN ISRAEL ET IN SIGNUM, CUI CONTRADICETUR

³⁴ Simeon megáldotta őket, és így szólt anyjához, Máriához: „Íme, ő sokak romlására és sokak feltámadására lesz Izraelben, jel lesz, amelynek ellene mondanak –

³⁴ Simeon megáldotta őket, anyjának, Máriának pedig ezt mondta: »Íme, sokak romlására és feltámadására lesz ő Izraelben; jel lesz, melynek ellene mondanak

³⁴ *Simeon áldotta őket és így szólt anyjához, Máriához: „Sokak romlására és föltámadására lesz ő Izraelben: jel, amelynek ellenszegülnek –*

³⁴ *És megáldá őket Simeon, és monda Máriának, az ő anyjának: Ímé ez vettetett sokaknak elestére és feltámadására az Izráelben; és jegyül, a kinek sokan ellene mondanak;*

³⁴ Simeon pedig megáldotta őket, és ezt mondta anyjának, Máriának: „Íme, ő sokak bukására vagy felemelkedésére rendeltetett Izraelben: jelül, amelynek ellene mondanak.

³⁵ – ET TUAM IPSIUS ANIMAM PERTRANSIET GLADIUS – UT REVELENTUR EX MULTIS CORDIBUS COGITATIONES”.

³⁵ a te lelkedet is tör járja át –, hogy kiderüljenek sok szív titkos gondolatai.”

³⁵ – és a te lelkedet tör járja át –, hogy nyilvánosságra jussanak sok szív gondolatai.«

³⁵ *s a te lelkedet is tör járja át – hogy így megnyilvánuljon sok szív érzése.”*

³⁵ *Sőt a te lelkedet is általhatja az éles tőr; hogy sok szív gondolatai nyilvánvalókká legyenek.*

³⁵ A te lelkedet is kard járja majd át. Így lesz nyilvánvalóvá sok szív szándéka.”

³⁶ ET ERAT ANNA PROPHETISSA, FILIA PHANUEL, DE TRIBU ASER. HAEC PROCESSERAT IN DIEBUS MULTIS ET VIXERAT CUM VIRO ANNIS SEPTEM A VIRGINITATE SUA;

³⁶ Volt egy Áser törzséből való, Anna nevű prófétaasszony, Fánuel leánya, aki már igen öreg volt. Hét évig élt férjével lánysága után,

³⁶ Volt egy Anna nevű prófétaasszony is, Fánuel leánya, Áser törzséből. Nagyon előre haladt már napjaiban, miután férjével hét esztendeig élt szüzessége után;

³⁶ *Volt ott egy Anna nevű prófétaasszony is, Fánuel leánya, Áser törzséből. Már igen éltes korú volt. Szüzessége után hét évig élt férjével, majd özvegy lett.*

³⁶ *És vala egy prófétaasszony, Anna, a Fánuel leánya, az Áser nemzetségéből (ez sok időt élt, miután az ő szüzességétől fogva hét esztendeig élt férjével,*

³⁶ Volt egy prófétanő is, Anna, Fánuel leánya, Áser törzséből. Nagyon idős volt. Hét évig élt férjével hajadonkora után,

³⁷ ET HAEC VIDUA USQUE AD ANNOS OCTOGINTA QUATTUOR, QUAE NON DISCEDEBAT DE TEMPLO, IEIUNIIS ET OBSECRATIONIBUS SERVIENS NOCTE AC DIE.

³⁷ aztán özvegyen maradt. Már nyolcvannégy esztendő volt. Nem hagyta el a templomot soha, éjjel-nappal böjtben és imádságban szolgált.

³⁷ nyolcvannégy éves özvegy volt, és nem vált meg a templomtól, böjtöléssel és imádsággal szolgált ott éjjel és nappal.

³⁷ *Már nyolcvannégy éves volt. Nem vált meg a templomtól: éjjel-nappal böjttel és imádsággal szolgált Istennek.*

³⁷ *És ez mintegy nyolcvannégy esztendőös özvegy vala), a ki nem távozik el a templomból, hanem böjtölésekkel és imádkozásokkal szolgál vala éjjel és nappal.*

³⁷ és már nyolcvannégy éve özvegy volt. Nem hagyta el a Templomot. Böjttel és imával teljesített szolgálatot éjjel-nappal.

³⁸ ET HAEC IPSA HORA SUPERVENIENS CONFITEBATUR DEO ET LOQUEBATUR DE ILLO OMNIBUS, QUI EXSPECTABANT REDEMPTIONEM IERUSALEM.

³⁸ Ebben az órában is odajött, dicsőítette az Istent, és beszélt róla mindenkinek, aki csak várta Jeruzsálem megváltását.

³⁸ Ő is odajött ugyanabban az órában, dicsérte Istent, és beszélt róla mindazoknak, akik várták Jeruzsálem megváltását.

³⁸ *Ő is odajött abban az órában, magasztalta Istent és beszélt róla mindazoknak, akik Jeruzsálem megváltására vártak.*

³⁸ *Ez is ugyanazon órában oda állván, hálát adott az Úrnak, és szóla ő felőle mindeneknek, a kik Jeruzsálemben a váltságot várták.*

³⁸ Abban az órában ő is odajött, hálát adott Istennek, és beszélt a gyermekekről mindazoknak, akik várták Jeruzsálem szabadulását.

³⁹ ET UT PERFECERUNT OMNIA SECUNDUM LEGEM DOMINI, REVERSI SUNT IN GALILAEAM IN CIVITATEM SUAM NAZARETH.

³⁹ Miután így eleget tettek az Úr törvényének, lementek galileai városukba, Názáretbe.

³⁹ Miután mindent elvégeztek az Úr törvénye szerint, visszatértek Galileába, a városukba, Názáretbe.

³⁹ *Elvégeztek mindent az Úr törvénye szerint, aztán visszatértek városukba, a galileai Názáretbe.*

³⁹ *És mikor mindent elvégeztek az Úr törvénye szerint, visszatérének Galileába, az ő városukba, Názáretbe.*

³⁹ Miután mindent elvégeztek az Úr Törvénye szerint, visszatértek városukba, a galileai Názáretbe.

⁴⁰ PUER AUTEM CRESCBAT ET CONFORTABATUR PLENUS SAPIENTIA; ET GRATIA DEI ERAT SUPER ILLUM.

⁴⁰ A gyermek pedig nőtt és erősödött, bölcsesség töltötte be, és az Isten kegyelme volt rajta.

⁴⁰ A gyermek pedig növekedett és erősödött, telve bölcsességgel, és az Isten kegyelme volt rajta.

⁴⁰ *A gyermek ott növekedett és erősödött. Bölcsesség töltötte el és Istennek kedve telt benne.*

⁴⁰ *A kis gyermek pedig növekedék, és erősödék lélekben, teljesedve bölcsességgel; és az Istennek kegyelme vala ő rajta.*

⁴⁰ A gyermek pedig növekedett és erősödött. Bölcsesség töltötte el, és Isten kegyelme volt rajta.

1.3. BEHATÁROLÁS

A szentírási szakasz Lukács evangéliumában a kis Jézus körülmetélése (Lk 2,21) és a tizenkét éves Megváltó jeruzsálemi zarándoklata (Lk 2,41-50) között helyezkedik el. Két részből áll a perikópa, amely során az evangélista leírja a gyermeknek a jeruzsálemi templomban való bemutatását (Lk 2,22-38) és a názáreti évek rövid összefoglalását (Lk 2,39-40). Ezen jelenetek füzére tehát néhány epizódot villant fel Jézus gyermekkorából.

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

Lukács az evangélium olvasói számára kiemeli azt a magatartásmintát, aminek középpontjában az Úr törvénye áll. Az evangélista több ilyen modellt is bemutat az

aktuális perikópában. Mindenekelőtt Józsefet és Máriát állítja elénk, akik mindenben alávetik magukat és gyermeküket az Úr törvényének, a megelőző szakaszban (Lk 2,21) tárgyalt körülmétéléstől kezdve a rituális megtisztulás szertartásán át egészen az első fiúgyermek kiváltásáig (Lk 2,22-24). Lukács valahányszor kiemeli, hogy mindez az Írás követelményeinek eleget téve történik. Egész pontosan mindent (Lk 2,39) megtesznek, amit az Írás megkövetel, és csak ezután térnek vissza a galileai Názáretbe. Továbbá találkozunk Simeonnal is (Lk 2,25), aki Zakariášhoz és Erzsébethez hasonlóan igaz és mélyen vallásos volt (Lk 1,6). Anna prófétaasszony hasonlóképpen az ószövetségi vallásgyakorlás mintaképe: folyamatosan a templomban tartózkodik, böjtöl, imádkozik és hálát ad (Lk 2,36-38). Az evangélista négyszeri hangsúlyozott hivatkozása (Lk 2,22.23.24.27) a törvényre azt húzza alá, hogy az ószövetségi ember várakozása és vallásos viselkedése, illetve a mózesi előírások Jézus Krisztusban teljesednek be.

Továbbá Lukács rámutat arra is, hogy ahogyan Keresztelő János körülmételését és névadását küldetésének kinyilatkoztatása követi (Lk 1,58-79), úgy Jézus esetében is körülmételését, névadását és felajánlását követi annak kinyilatkoztatása, hogy mi lesz az ő küldetése, ami egyértelműen felülmúlja Jánosét (Lk 2,21-38). Mária gyermeke az Úr Fölkentje (Lk 2,26), aki beteljesíti Izrael legféltettebb álmait üdvösséget és világosságot hozva minden népnek (Lk 2,30-32). Ő az Isten Fia, aki megérinthetővé válik az emberek számára, hogy ezáltal megmutassa szelíd gyengédségét, ami feltárul akkor is, amikor édesanyja pólyába takarta és jászolba fektette (Lk 2,7), illetve, amikor az idős Simeon a karjába vette őt (Lk 2,28).

Az evangélista azt is fontosnak tartja kiemelni, hogy a Megváltó egy családba születik bele, és ebben a családban növekedik és erősödik (Lk 2,39-40.51-52). Vagyis a megtestesülés titka és a család szoros kapcsolatban áll egymással.

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

νόμος (nómosz): törvény (Lk 2, 22.23.27.39)

Ez a szó szakaszunkban négyszer fordul elő s az Úr törvényére utal. Jézus földi életében minden összhangban van a törvénnyel, amit ő nem eltörölni, nem megsemmisíteni, hanem beteljesíteni akart (Mt 5,17). A törvények betartása tehát az Istenbe vetett hitből fakad és a Messiás iránti szeretet fontos kifejeződése.

δεσπότης (deszpótész): teljhatalmú uralkodó, tulajdonos (Lk 2,29)

Simeon itt nagy tisztelettel alkalmazza a szót, mely a vele összefüggésben használt ‘szolga’ (δοῦλος) fogalmával azt fejezi ki, hogy nem csupán uráról van szó, hanem a Messiás iránti teljes alávetettségéről is: Simeon az Úr tulajdonaként tekint magára. Ahogy Mária mint az Úr szolgálója, rábízta magát Isten szavára (Lk 1,38), úgy hagyatkozik az Úrra Simeon is.

φῶς (fósz): fény (Lk 2,32)

Jézusra vonatkoztatva ez a szó egészen különös, kiemelt jelentést kap János evangéliumában (Jn 3,19; 8,12). A fény ebben a lukácsi szentírási részletben azt

jelképezi, hogy a Messiás az eljövételével legyőzte a bűn sötétségét és minden népnek meghirdeti az örömhír világosságát.

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Párhuzamok Lukács evangéliumán belül

Lk 1,35 Az angyal ezt válaszolta és mondta neki: „A Szentlélek száll rád, s a Magasságbeli ereje borít be árnyékával. Ezért a születendő Szentet is az Isten Fiának fogják hívni.”

Lk 1,80 a gyermek nőtt, erősödött lélekben, és mindaddig a pusztában élt, míg Izrael előtt föl nem lépett.

Lk 2,20 A pásztorok hazatértek, dicsőítették és magasztalták az Istent mindenért, amit csak hallottak, és úgy láttak, ahogy tudtul adták nekik.

Lk 3,6 és minden test meglátja az Isten üdvösségét.

Lk 9,20 „Mert – mondta – az Emberfiának sokat kell szenvednie, a vének, főpapok és írástudók nem ismerik el, megölik, de harmadnap feltámad.”

Lk 12,51–53 „Azt hiszitek, azért jöttem, hogy békét hozzak a földre? Nem azt, hanem – mondom nektek – meghasonlást. Ezentúl ha öten lesznek egy házban, megoszlanak egymás közt: három kettő ellen, és kettő három ellen. Meghasonlik az apa a fiával és a fiú az apjával, az anya a lányával és a lány az anyjával, az anyós a menyével és a meny az anyósával.”

Lk 24,21 Azt reméltük pedig, hogy ő meg fogja váltani Izraelt.

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 2,22–23 De amikor meghallotta, hogy Archelausz uralkodik Júdeában apja, Heródes után, félt odamenni, ezért egy álmában kapott utasításra Galilea tartományba költözött. Odaérve Názáret városában telepedett le. Így teljesedett a próféták jövendölése: „Názáretinek fogják hívni.

Jn 3,19 Ez az ítélet: a világosság a világba jött, de az emberek jobban szerették a sötétséget, mint a világosságot, mert tetteik gonoszak voltak.

Jn 8,12 Egy másik alkalommal így beszélt Jézus: „Én vagyok a világ világossága. Aki követ, nem jár többé sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága.

Jn 8,51 Bizony, bizony, mondom nektek: aki megtartja tanításomat, az nem ízleli meg a halált örökre.

Jn 9,39 Jézus pedig azt mondta: „Azért jöttem a világba, hogy ítéletet tartsak, hogy akik nem látnak, azok lássanak, és akik látnak, azok vakok legyenek.

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Ter 46,30 Aztán Izrael ezt mondta Józsefnek: „Most már szívesen halok meg, mert láttam arcodat és tudom, hogy még élsz.

Kiv 13,1–2 Az Úr így szólt Mózeshez: „Szentelj nekem minden elsőszülöttet. Ami Izraelben anyja méhét megnyitja – akár ember, akár állat –, az mind az enyém.”

Kiv 13,11-12 Ha majd az Úr bevezet a kánaániak földjére, és neked adja azt, amelyet esküvel megígért neked és atyáidnak, akkor majd szenteld mindazt az Úrnak, ami az anyja méhét megnyitja.

Kiv 13,15 Mert amikor a fáraó makacsul ellenállt, és nem bocsátott el bennünket, az Úr megölt minden elsőszülöttet Egyiptomban, az embereket is, az állatokét is. Azért szentelem az Úrnak mind, ami anyja méhét megnyitja, ha az hímnemű. Ezért váltom meg fiaim közül is az elsőszülöttet.

Lev 5,7 Ha nem áll módjában juhot, kecskét venni, vigyen az Úrnak az elkövetett bűnért jóvátételi áldozatul két gerlét vagy két galambot. Az egyiket bűnért való áldozatul, a másikat égőáldozatul.

Lev 12,2-4 Hirdesd ki Izrael fiainak. Ha az asszony szül, és a gyermeke fiú, akkor hét napig tisztátalannak számít, mint ahogy tisztátalan havivérzése idején. A nyolcadik napon metéljék körül a gyermek előbőrét. De ő még harminchárom napig maradjon otthon, hogy megtisztuljon véréből. Ne érintsen semmit, ami szent, és ne közeledjen a szentélyhez, amíg le nem telt tisztulásának ideje.

Lev 12,8 Ha nincs annyi pénze, hogy egy bárányt vegyen, akkor hozzon két gerlét vagy két galambot: egyet égőáldozatnak, egyet pedig bűnért való áldozatnak. A pap végezze el fölötte az engesztelés szertartását, s akkor megtisztul.

MTörv 16,16 Minden férfi háromszor évente jelenjen meg az Úr, a te Istened színe előtt azon a helyen, amelyet az Úr kiválaszt, a hetek ünnepén és a sátoros ünnepen. De senkinek sem szabad üres kézzel megjelennie az Úr színe előtt.

Tób 11,9 Az anyja odafutott, a fia nyakába borult, és így szólt hozzá: „Csakhogy újra láthatlak! Most már akár meg is halhatok.

Jud 8,4-6 Judit özvegyen élt házában három éve és négy hónapja. 5Háza tetején szobát rendezett be magának. Csípője körül szőrzsákokat viselt és özvegyi ruhát öltött magára. 6Özvegysége óta mindennap böjtölt, kivéve a szombat előestéjét, a szombatot, az újhóld előestéjét, az újhóld napját, valamint Izrael házának örömnépeit.

Jób 19,27 Látni fogom, s ő a pártomon lesz, kit szemem lát, az nem lesz majd idegen, vágyódás tölti el veséimet.

Jób 42,5 Azelőtt csak hírből hallottam felőled, most azonban saját szememmel láttalak.

Zsolt 67,3 hogy megismerjük útját a földön, és minden nép körében üdvösségét!

Zsolt 89,49 Hol van egy élő is, aki nem lát halált, aki az alvilág markától megmenthetné lelkét

Zsolt 98,2 Kinyilvánította az Úr üdvösségét, igazságosságát feltárta a pogányok előtt.

Iz 8,14 Ő a szentély, a botlás köve és a botránkozás sziklája, Izrael mindkét háza számára, tőr és háló Jeruzsálem lakóinak.

Iz 40,1 „Vigasztaljátok meg népemet, vigasztaljátok meg!” – ezt mondja Istenetek.

Iz 40,5 Akkor megnyilvánul majd az Úr dicsősége, és minden ember látni fogja. Igen, az Úr szája mondta ezt így.

Iz 42,1 Nézzétek, a szolgám, akit támogatok, a választottam, akiben kedvem telik. Kiárasztom rá lelkemet, hogy igazságot vigyen a nemzeteknek.

Iz 42,6 Én, az Úr, hívtalak meg az igazságban, én fogtam meg a kezéd, és én formáltalak. Megtettelek a népnek szövetségül, és a nemzeteknek világosságul

Iz 46,13 Közel hozom győzelmemet, már nincs is messze, és nem késik szabadításom. Szabadulást szerzek Sionnak, és dicsőséget adok Izraelnek.

Iz 49,6 Kevés az, hogy szolgálám légy, s fölemeld Jákob törzseit, és visszatérítsd Izrael maradékát. Nézd, a nemzetek világosságává tettelek, hogy üdvösségem eljusson a föld határáig.

Iz 49,13 Zengjetek dicséretet, egek, és ujjongj, te föld! Hegyek, daloljatok örömtökben! Mert az Úr megvigasztalja népét, és megkönyörül szegényein.

Iz 52,9-10 Ujjongva énekeljete mindnyájan, Jeruzsálem romjai, mert az Úr megvigasztalja népét, és megváltja Jeruzsálemet. Az Úr felfedte szent karját minden nemzet szeme láttára. És meglátja a föld minden határa, hogy szabadulást szerez Istenünk.

Jer 15,10 Jaj nekem, anyám, miért is szültél? Hogy a perlekedés és ellentmondás embere legyek az egész ország számára? Nem vagyok hitelező, nekem sem kölcsönzött senki, mégis mindenki átkoz. ¹¹Hát nem tettem meg mindent, Uram, a szolgálatodban? És nem jártam közben nálad még ellenségeimért is, szorongatásuk és nyomorúságuk idején?

Jer 17,7 Áldott az az ember, aki az Úrban bíz, akinek az Úrban van a reménye. ¹¹Dán 11,41 „Amikor bevonul a dicsőséges országba, tízezrek esnek el. Kezéből csak a következők menekülnek meg: Edom, Moáb és Ammon fiainak maradéka.

ApCsel 2,5 Ez idő tájt vallásos férfiak tartózkodtak Jeruzsálemben, az ég alatt minden népből.

ApCsel 4,24 Ennek hallatára egy szívvel-lélekkel Istenhez emelték szavukat: „Uram, te alkottad az eget, a földet, a tengert és mindent, ami bennük van.

ApCsel 26,7 Ám ennek teljesedését tizenkét törzsünk is reméli, ha hűségesen szolgál az Istennek, éjjel-nappal. Emiatt a remény miatt vádolnak a zsidók, király!

ApCsel 28,22 Tőled szeretnénk hallani, hogy milyen felfogást vallasz. Csak azt tudjuk erről a felekezetről, hogy mindenütt ellenzésre talál.

Róm 12,1 Testvérek, Isten irgalmára kérlek benneteket: Adjátok testeteket élő, szent, Istennek tetsző áldozatul. Ez legyen szellemi hódolatotok.

1Tim 5,5 Aki azonban valóban özvegy, és magára maradt, bízzék az Istenben, imádkozzék kitartóan és könyörögjön éjjel-nappal.

Zsid 11,5 A hitéért ragadtatott el Hénoch, hogy ne ízlelje meg a halált: „Nem találták többé, mert az Úr elragadta. Még eltűnése előtt bizonyosságot nyert, hogy kedves az Isten előtt.

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Origenész: Hol vannak azok, akik tagadják, hogy Krisztus az evangéliumban az Istentől eredő törvényt hirdette volna, vagy feltehető-e, hogy az igaz Isten saját fiát ellenséges, nem tőle származó törvénynek vetette volna alá? Mózes törvénye a következőképpen szól: minden férfit, aki méhet nyit meg, az Úrnak kell szentelni. Ha megérintheted Jézust és kezédbe kapod őt, törekedj minden erőddel arra, hogy a Lélek legyen a vezető, és jöjj

el Isten templomába. Mert amikor szülei (azaz Mária, az édesanyja és József, az ő nevelő apja) bevitték a gyermek Jézust a templomba, hogy eleget tegyenek a törvénynek, akkor vették Őt mások karjukba. Ha csodálkozunk, amikor azt halljuk, hogy egy nő meggyógyult Jézus ruhája szegélyének megérintésével, mit kell gondolnunk Simeonról, aki a Csecsemőt karjába vehette, és örvendezhetett annak láttán, hogy az a kicsi volt az, aki a foglyok szabadulását elhozza! Tudta, hogy senki sem oldozhatja fel a test láncai alól a jövődöbéli élet reményével, csak Ő, akit a karjában tartott. Ezért olvashatjuk: és áldotta Istent, mondván: Uram, bocsásd el szolgád. Mintha azt mondaná: mindaddig, amíg nem tartottam karjaimban Krisztust, börtönben voltam, és nem tudtam szabadulni köteleimemtől. De ki távozhat békében ebből a világból, ha nem az, aki meg van győződve arról, hogy Krisztus kibékítette önmagával a világot?

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

531. Jézus életének legnagyobb részét úgy élte le, hogy osztozott a legtöbb ember sorsában: élete minden látványosság nélküli, mindennapos élet, egy kézművesé, aki a zsidó vallásosságban Isten törvénye alatt áll egy falusi közösségben. Ebből az egész korszakból csak annyit tudunk, hogy Jézus engedelmeskedett szüleinek és „gyarapodott bölcsességben, korban és kedvességben Isten és az emberek előtt” (Lk 2,52).

532. Jézus Anyja és nevelőapja iránti alárendeltségében teljesen és tökéletesen teljesítette a negyedik parancsolatot. Ez az engedelmesség földi képe volt a mennyei Atya iránti fiúi engedelmisségének. Józsefnek és Máriának való mindennapos alávetettsége hirdette és elővételezte a Getszemáni kerti imádság engedelmisségét: „Ne az én akaratom...” (Lk 22,42). Krisztus mindennapos engedelmisségével rejtett életében már megkezdődött annak helyreállítása, amit Ádám engedetlensége lerombolt.

533. A názáreti rejtett élet minden ember számára lehetővé teszi, hogy az élet leghétköznapiabb dolgaiban közösségben legyen Jézussal:

„A názáreti ház iskola, amelyben az ember kezdi megérteni Krisztus életét. Az evangélium iskolája. (...) Elsősorban a hallgatásra tanít. Bárcsak föléledne bennünk a hallgatás nagyrabecsülése, ennek a csodálatos és nélkülözhetetlen lelki magatartásnak az értékelése (...). Itt tanuljuk meg, milyen fontos a családi élet. Názáret fölhívja a figyelmet a családra, szeretetközösségére, méltóságára, sugárzó szépségére, szentségére és sérthetetlenségére (...). Végezetül itt megtanuljuk a munka fegyelmét. Ő, názáreti iskola, az ács Fiának háza! Itt szeretném megismerni és ünnepelni az emberi munka szigorú, de megváltó törvényét (...); végezetül innen szeretnék áldást küldeni az egész világ munkásainak, és megmutatni nekik a nagy Példaképet, az isteni Testvért.

534. Jézus megtalálása a Templomban az egyetlen esemény, mely az evangéliumok Jézus rejtett életéről való hallgatását megtöri. Ezáltal Jézus sejteti küldetése iránti teljes, istenfiúságából adódó odaadásának misztériumát: „Nem tudtátok, hogy Atyám dolgaiban kell lennem?” Mária és József nem értették e szavakat, de a hitben elfogadták,

és Mária „mindezeket az igéket megőrizte a szívében” a hosszú évek során, mialatt Jézus egy mindennapos élet csöndjében rejtve maradt.

1655. Krisztus József és Mária szent családjának ölen akart e világra jönni és felnövekedni. Az Egyház nem más, mint „Isten családja”. Kezdetől fogva az Egyház magvát gyakran azok alkották, akik „házuk népével” együtt lettek hívőkké. Amikor megtértek, azt akarták, hogy „egész házuk” is elnyerje az üdvösséget. Ezek a hívővé vált családok voltak a keresztény élet szigetei egy hitetlen világban.

1656. Ma egy olyan világban, mely gyakran távol áll a hittől, sőt ellenséges vele szemben, a hívő családok mint a hit élő és sugárzó tűzhelyei rendkívül fontosak. Ezért nevezi a II. Vatikáni Zsinat a családot ősi kifejezéssel: *Ecclesia domestica*, 'családi egyháznak'. A család ölen „a szülők legyenek gyermekeik első hithirdetői szavukkal és példájukkal, és ápolják mindegyikük sajátos hivatását, s különös gonddal a szent hivatásokat”.

1657. A családban kiemelekdő módon gyakorolják a családapa, a családanya, a gyermekek és valamennyi családtag keresztségi papságát „a szentségek vételében, az imádságban, a hálaadásban, a szent élet tanúságtételében, az önmegtagadásban és a tevékeny szeretetben”. A családi otthon tehát a keresztény élet első iskolája és „az érlelődő emberiség iskolája”. Itt tanulja meg az ember a kitartó munkát, ismeri meg a munka örömet, a testvéri szeretetet, a nagylelkű, ismételt megbocsátást, és mindenekelőtt Isten szolgálatát az imádságban és az élet elajándékozásában.

1658. Gondolnunk kell még azokra az emberekre is, akik konkrét körülményeik miatt – melyekben kénytelenek élni, gyakran akaratuk ellenére – különösen közel állnak Jézus szívéhez, és ezért megérdemlik az Egyház megbecsülését és gondoskodását, különösen a lelkipásztorok részéről: a nem házasságban élő emberek sokaságára. Sokan közülük emberi család nélkül maradnak, gyakran szegénységük miatt. Vannak, akik ezt az élethelyzetet az evangéliumi boldogságok szellemében, Istent és a felebarátot példás módon szolgálva élik meg. Mindannyian találjanak nyitott ajtóra a „családegyháznak” és annál a nagy családnál, ami az Egyház. „Senki nincs család nélkül ezen a világon: az Egyház mindannyiunk otthona és családja, különösen azoké, akik »fáradoznak és az élet terheit hordozzák« (Mt 11,28).”

2204. „A keresztény család mutatja és valósítja meg elsőként az egyházi közösséget, ezért »családi egyháznak« lehet és kell neveznünk”. A hit, a remény és a szeretet közössége; az Egyházban egyedülálló jelentőséggel bír, amint az az Újszövetségből is kitűnik.

2205. A keresztény család a személyek közössége, az Atya és a Fiú Szentlélekben élő közösségének nyoma és képmása. Életet fakasztó és nevelő tevékenysége az Atya teremtményének tükröződése. Az a hivatása, hogy részt vegyen Krisztus imádságában és áldozatában. A napi imádság és Isten Igéjének olvasása erősíti a szeretetben. A keresztény család evangelizáló és misszionáló közösség.

2206. A családon belüli kapcsolatok magukkal hozzák az érzelmek, a ragaszkodás és az érdeklődés rokonságát, amely mindenekelőtt a személyek kölcsönös tiszteletéből fakad. A család kiváltságos közösség, mely arra hivatott, hogy a házastársak lelki közösségét és

egyetértését, valamint a gyermeknevelésben a szülők gondos együttműködését valósítsa meg.

2214. Az isteni atyaság az emberi atyaság forrása; ez alapozza meg a szülőket megillető tiszteletet. A kiskorú és felnőtt gyermekek atyjuk és anyjuk iránti tisztelete abból a természetes érzületből táplálkozik, mely az őket összekötő kötelékből fakad. Ezt kívánja meg az isteni parancsolat.

2215. A szülők iránti tisztelet (gyermeki jámborság) hála azok iránt, akik az élet adásával, szeretetükkel és munkájukkal világra segítették gyermekeiket, és lehetővé tették számukra, hogy növekedjenek korban, bölcsességben és kedvességben. „Szívedből, lelkedből tiszteld az apádat, s anyád fájdalmaid soha el ne feledd. Emlékezz rá, hogy nélkülük meg nem születnél volna; hogyan hálálod meg, amit veled tettek?” (Sir 7,27–28)

2216. A gyermeki tisztelet az őszinte tanulékonyásban és az őszinte engedelmisségben mutatkozik meg: „Fiam, tartsd meg apád parancsolatát, ne vedd semmibe anyád tanítását (...). Vezessen jártadban-keltedben, amikor alszol, virrasszon fölötted, és ha fölébredsz, beszélgesse veled.” (Péld 6,20–22) „A bölcs fiú örül, ha megintik, az elbizakodott meg sem hallgatja a feddést” (Péld 13,1).

2217. Mindaddig, amíg a gyermek szülei otthonában él, engedelmeskednie kell szülei minden kérésének, amelyet az ő vagy a család java indokol. „Gyermekek, fogadjatok szót szüleiteknek mindenben, mert ez kedves az Úr szemében” (Kol 3,20). A gyermekeknek engedelmeskedniük kell nevelőik és mindazok ésszerű parancsainak is, akikre a szüleik bízta őket. De ha egy gyermek a lelkiismeretében meg van győződve arról, hogy erkölcsileg rossz lenne engedelmeskedni egy ilyen parancsnak, akkor ne kövesse azt.

Felnövekedvén a gyermekek továbbra is tiszteljék szüleiket. Menjenek elébe kéréseiknek, szívesen kérjék tanácsaikat és fogadják el megalapozott figyelmeztetéseiket. A szülők iránti engedelmisség a gyermekek nagykorúságával megszűnik, de a tisztelet nem, az örökre kijár. Ennek gyökerei valójában az istenfélelemben nyúlnak, amely a Szentlélek ajándékainak egyike.

2218. A negyedik parancsolat figyelmezteti a felnőtt gyermekeket a szülők iránti felelősségükre. Amennyiben lehetőségük van rá, anyagi és erkölcsi támogatást kell nyújtaniuk nekik öreg korukban vagy betegségükben, magányukban vagy ínségükben. Jézus emlékeztet a hálának erre a kötelességére.

„Isten a fiakban tisztelte meg az atyát, és az anya ítéletét megerősítette a gyermekekkel szemben. Aki tiszteli atyját, könyörög majd a bűnökért és megtartóztatja magát a vétkektől, és napjainak imádságai meghallgatást nyernek. Mint aki kincset halmoz föl, olyan, aki tiszteli anyját. Aki tiszteli atyját, örvend majd saját fiainak, és imádsága napján meghallgatásra talál. Aki tiszteli atyját, hosszú életet fog élni, aki atyjának engedelmes, megenyhíti anyját.” (Sir 3,3–7)

„Fiam, fogadd el atyádat öregségében, és ne szomorítsd meg őt életében, és ha megfogyatkoznék értelve, bocsásd meg, és meg ne vesd őt életének egyetlen napján sem. (...) Mily rossz hírű az, aki magára hagyta atyját; és átkozott az Úrtól, aki keseríti anyját.” (Sir 3,14–15.18)

2219. A gyermeki tisztelet kedvez az egész családi élet harmóniájának, érvényes a fiú- és leánytestvérek kapcsolatára is. A szülők iránti tisztelet kihat az egész családi légkörre. „Az öregek koronája a fiak fiai, és a fiak dicsősége az ő atyáik” (Péld 17,6). „Viseljétek el egymást szeretettel (...) teljes alázatban, szelídségben és türelemben” (Ef 4,2).

2220. A keresztények különösen nagy hálával tartoznak azoknak, akiktől a hit ajándékát, a keresztség kegyelmét és az életet kapták az Egyházban. Ezek lehetnek a szülők, más családtagok, nagyszülők, lelkipásztorok, hitoktatók, tanítók vagy barátok. „Jól emlékszem őszinte hitedre; ez előbb nagyanyádban, Loiszban, majd anyádban, Eunikében élt, és most biztosan tudom, téged is eltölt” (2Tim 1,5).

2221. A házastársi szeretet termékenysége nem korlátozódik csupán a gyermekek nemzésére, hanem ki kell terjednie erkölcsi nevelésükre és lelki formálásukra is. A szülők nevelői tevékenysége „annyira jelentős, hogy hiányát alig lehet pótolni”. A szülők nevelői joga és kötelessége mindenekelőtt, és nem szabad elvenni tőlük.

2222. A szülőknek úgy kell tekinteniük gyermekeiket mint Isten gyermekeit, és úgy kell tisztelniük őket mint emberi személyeket. Amikor a mennyei Atya akarata iránt engedelmesnek mutatkoznak, arra nevelik gyermekeiket, hogy teljesítsék Isten Törvényét.

2223. Elsősorban a szülők felelősek gyermekeik neveléséért. E felelősségükről főként egy olyan család megteremtésével tesznek tanúságot, amelyben a gyengédség, a megbocsátás, a tisztelet, a hűség és az ingyenes szolgálat magától értetődik. A család az erényekre nevelés alkalmas helye. Ez megkívánja az önmegtagadás, a helyes ítélet és az önuralom – melyek minden igazi szabadság föltételei – begyakorlását. A szülők tanítsák meg gyermekeiket arra, hogy képesek legyenek alárendelni „az anyagi és természetes dolgokat a belső és lelki értékeknek”. A szülők súlyos felelőssége, hogy jó példát mutassanak gyermekeiknek. Ha saját hibáikat be tudják ismerni előttük, őket is jobban tudják majd irányítani és jobbitani:

„Aki szereti a fiát, annak kéznél van pálcája, (...) aki megfenyíti fiát, örömét leli benne” (Sir 30,12). „Apák, ne keserítsétek meg gyermekeiteket, hanem neveljétek őket fegyelemben az Úr útmutatása szerint” (Ef 6,4).

2224. A család természetes környezet ahhoz, hogy az emberi személyt beavassa a szolidaritásba és a közösségi felelősségbe. A szülők tanítsák meg gyermekeiket arra, hogy őrizzék meg az emberi társadalmakat fenyegető veszedelmektől és megalkuvásoktól.

2225. A házasság szentségének kegyelméből a szülők megkapták gyermekeik evangelizálásának felelősségét és kiváltságát. A legkisebb kortól kezdve vezessék be őket a hit titkaiba, amelynek gyermekeik számára ők „az első hírnökei”. Zsenge gyermekkoruktól kezdve kapcsolják be őket az Egyház életébe. A család életmódja olyan érzelmi fölkészültségeket táplálhat, melyek egy életen át előzményei és támaszai lehetnek az élő hitnek.

2226. A szülők részéről a hitre nevelésnek a legzsengőbb gyermekkorban meg kell kezdődnie. Ez valósul már akkor is, amikor a családtagok kölcsönösen segítik egymást, hogy az evangélium szerinti keresztény élet tanúságtétele által növekedjenek a hitben. A

családi katekézis megelőzi, kíséri és gazdagítja a hit tanításának más formáit. A szülők küldetése az, hogy megtanítsák gyermekeiket imádkozni és fölfedezni istengyermeki hivatásukat. A plébánia a keresztény családok eucharisztikus közösségének és liturgikus életének központja; a gyermekek és a szülők katekézisének kiváltságos helye.

2227. A gyermekek a maguk részéről hozzájárulnak szüleik életszentségben való növekedéséhez. Mindnyájan és egyenként nagylelkűen és belefáradás nélkül, kölcsönösen bocsássák meg a bántásokat, veszekedéseket, igazságtalanságokat és cserbenhagyásokat. A kölcsönös szeretet javallja ezt. Krisztus szeretete követeli ezt.

2228. Kicsi korban a szülők gyermekek iránti tisztelete és szeretete mindenekelőtt a törődésben és a túlárado figyelemben nyilvánul meg, amelyet gyermekeik fölnevelésére, a testi és lelki szükségleteikről való gondoskodásra fordítanak. Növekedésük során ugyanez a tisztelet és ugyanez az odaadás vezeti el a szülőket arra, hogy ráneveljék gyermekeiket értelmük és szabadságuk helyes használatára.

2229. Mivel a szülők elsődlegesen felelősek gyermekeik neveléséért, joguk van olyan iskolát választani számukra, amely megfelel saját meggyőződésüknek. Ez alapvető jog. A szülők kötelessége a lehetőség szerint úgy választani meg az iskolát, hogy az a lehető legjobban segítse őket keresztény nevelői feladatukban. A közhatalom kötelessége, hogy biztosítsa a szülőknek ezt a jogát és gondoskodjék gyakorlásának konkrét feltételeiről.

2230. Felnőtté válva a gyermekek kötelessége és joga a foglalkozás és az életállapot megválasztása. Ezt az új felelősséget a szülőkhöz fűződő bizalmas kapcsolatban vállalják magukra, akiktől szívesen kérdezzék meg véleményüket és kérjenek tanácsot. A szülők vigyázzanak arra, hogy ne kényszerítsék gyermekeiket sem a pályaválasztásban, sem a párválasztásban. E tapintat kötelessége nem tiltja, épp ellenkezőleg, megkívánja tőlük, hogy bölcs tanácsokkal segítsék őket, különösen amikor családot kívánnak alapítani.

2231. Vannak, akik nem kötnek házasságot, hogy szüleik vagy testvérük gondját viseljék, hogy kizárólagosabban egy hivatásnak szentelhessék magukat, vagy más tiszteletre méltó okból. Ők nagymértékben javára lehetnek az emberi családnak.

2232. A családi kötelékek jelentősek, de nem mindentől függetlenek. Ahogy a gyermek növekszik érettsége és emberi, lelki önállósága felé, úgy világosodik és erősödik Istentől kapott, sajátos hivatása. A szülők tartsák tiszteletben ezt a meghívást, és segítsék gyermekeik válaszát a hívás követésében. Meggyőződésünknek kell lennie, hogy a keresztény első hivatása Jézus követése: „Aki apját vagy anyját jobban szereti, mint engem, nem méltó hozzám, és aki fiát vagy lányát jobban szereti, mint engem, nem méltó hozzám” (Mt 10,37).

2233. Jézus tanítványává válni annyit jelent, mint elfogadni az Isten családjához tartozás meghívását, az Ő életmódja szerinti életet: „Aki teljesíti mennyei Atyám akarátát, az nekem mind testvérem, nővérem és anyám” (Mt 12,50).

A szülők fogadják el és örömmel és hálaadással tartsák tiszteletben a meghívást, amellyel az Úr egy gyermeküket arra hívja, hogy a mennyek országért vállalt szüzességben, az Istennek szentelt életben vagy a papi szolgálatban kövesse Őt.

529. A bemutatás a Templomban úgy mutatja Jézust, mint az Elsőszülöttet, aki az Úrhoz tartozik mint sajátja. Simeonnal és Annával Izrael egész várakozása jön az Üdvözítőjével való találkozóra (a bizánci hagyomány ezt az ünnepet találkozásnak nevezi). Jézust fölismerik mint a régóta várt Messiást, mint „a nemzetek világosságát” és „Izrael dicsőségét”, de úgy is, mint „jelet, melynek ellene mondanak”. A fájdalom kardja, amit Máriának jövendölnek, előre hirdeti azt a másik, tökéletes és egyedülálló följánlást a kereszten, mely ajándékozni fogja azt az üdvösséget, melyet Isten „minden nép színe előtt készített”.

583. Jézus, miként előtte a próféták, a jeruzsálemi Templom iránt mélységes tiszteletet tanúsított. Itt mutatta be József és Mária a születése után negyven nappal. Tizenkét évesen úgy határozott, hogy a Templomban marad, hogy szüleit emlékeztesse, hogy neki Atyja dolgaiban kell lennie. Rejtett élete során évről évre legalább a húsvéti ünnepre fölment a Templomba; nyilvános működésének szinte ritmusát adta a zsidók nagy ünnepeinek jeruzsálemi zarándoklata.

695. A kenet. Az olaj kenetének szimbóluma a Szentlelket is jelenti, olyannyira, hogy szinonimája lett. A keresztény beavatásban a kenet szentségi jele a bérnálásnak, amit éppen ezért a Keleti Egyházak „krizmálásnak” neveznek. De hogy teljes jelentését megértsük, vissza kell mennünk a Szentlélek által végbevitt első fölkenéshez: Jézuséhoz. A Krisztus név (a héber „Messiás”) Isten Lelkének „fölkentjét” jelenti. Az Ószövetségben egyesek az Úr „fölkentjei” voltak, kiemelkedő módon Dávid király. Jézus azonban egyedülálló módon Isten Fölkentje: az emberség, melyet a Fiú magára vett, teljesen a „Szentlélek fölkentje”. Jézust a Szentlélek tette „Krisztussá”. Szűz Mária a Szentlélektől fogantja Krisztust, és a Szentlélek hirdeti a gyermeket mint Krisztust születésekor, és arra indítja Simeont, hogy a templomba menjen látni az Úr Krisztusát; Ő maga tölti be Krisztust és az Ő ereje árad ki Krisztusból gyógyításai alkalmával. Végül Ő támasztja föl Krisztust a halálból. Ezután Jézus a maga halált legyőzött emberségében teljesen „Krisztussá” válva bőségesen árasztja a Szentlelket, hogy a „szentek” Isten Fiának emberségével való egységükben elérjék „az érett férfikort Krisztus nagykorúságának mértéke szerint” (Ef 4,13): „a teljes Krisztust” Szent Ágoston szavai szerint.

144. Engedelmeskedni (latinul: ob-audire, `odahallgatni') a hitben azt jelenti, hogy az ember szabadon aláveti magát a hallott szónak, mert igazságát Isten adja eléje, aki maga az Igazság. Ennek az engedelmességnek példájaként a Szentírás Ábrahámot állítja elénk. Szűz Mária pedig a legtökéletesebb megvalósulása.

145. A Zsidókhoz írt levél az ősök hitének magasztalásakor külön kiemeli Ábrahám hitét: „A hit alapján engedelmeskedett Ábrahám a hívásnak, hogy költözzék arra a vidékre, amelyet örökségül kellett kapnia. Elindult anélkül, hogy tudta volna, hová megy.” (Zsid 11,8.) A hittel élt mint jövevény és zarándok az Ígéret földjén. Sára hittel foganta az Ígéret fiát. Végül Ábrahám hittel ajánlotta föl egyetlen fiát áldozatul.

146. Ezáltal Ábrahám megtestesíti a hitnek a Zsidókhoz írt levélben adott meghatározását: „A hit szilárd bizalom abban, amit remélünk, meggyőződés arról, amit nem látunk” (11,1). „Ábrahám hitt az Istennek, és ez beszámíttatott neki megigazulásul”

(Róm 4,3). Ezzel „a hittel megerősödve” (Róm 4,20) lett Ábrahám „atyja minden hívőnek” (Róm 4,11.18).

165. Ilyenkor a hit tanúihoz kell fordulnunk: Ábrahámhoz, „aki a remény ellenére reménykedve hitt” (Róm 4,18); Szűz Máriához, „aki a hit zarándokútján” Fia szenvedésében részesedve egészen „a hit éjszakájáig” és az Ő sírjának éjszakájáig jutott; és a hit sok más tanújához: „Mi, akiket a tanúknak ilyen felhője vesz körül, váljunk szabaddá minden tehertől, különösen a bűntől, amely behálóz minket, és fussuk meg kitartással az előttünk lévő pályát. Emeljük tekintetünket a hit szerzőjére és bevégzőjére, Jézusra.” (Zsid 12,1--2)

489. Mária küldetését végig az egész Ószövetségen szent asszonyok küldetése készítette elő. Mindjárt a kezdetek kezdetén ott áll Éva: ő, aki engedetlensége ellenére ígéretet kapott, hogy utódai közül egy asszony le fogja győzni a Gonoszt, és ígéretet arra, hogy ő maga minden élők anyja lesz. Ennek az ígéretnek erejéből Sára magas kora ellenére fiút fogant. Isten, minden emberi remény ellenére azt választja ki, amit erőtlennek és gyöngének tartottak, hogy ígérete iránti hűségét megmutassa: Annát, Sámuel anyját, Deborah, Rutot, Juditot, Esztert és sok más asszonyt. Mária „kiemelkedik az alázatosak és az Úr szegényei közül, akik bizalommal tőle remélik és kapják meg az üdvösséget. Végül az ígéretre való hosszas várakozás után ővele, Sion fönsteges leányával telik be az idő és kezdődik meg az üdvösség új rendje.”

2572. Hitének végső tisztulásaként Ábrahámtól, „aki megkapta az ígéreteket” (Zsid 11,17), azt kívánták, hogy áldozza föl a fiút, akit Isten ajándékozott neki. Hite nem inog meg: „Isten gondoskodik magának áldozati bárányról” (Ter 22,8) – mondja Ábrahám, mert „bizonyosra vette, hogy Isten képes a halottakat is föltámasztani” (Zsid 11,19). Így a hívők atyja hasonlóvá vált az Atyához, aki saját Fiát nem kíméli, hanem majd mindnyájunkért odaadja Őt. Az imádság visszaállítja az ember istenhasonlóságát, és részesíti a sokaságot üdvözítő Isten szeretete hatalmában.

2676. A Máriához intézett imádság e kétirányú mozgása páratlanul fejeződik ki az „Ave Maria” imádságban.

„Üdvözlégy, Mária (Örvendj, Mária!)”. Az imádságot Gábor angyal Ave-ja, Üdvözlégy-e nyitja meg. Maga Isten köszönti Máriát angyala által. A mi imádságunk meri ismételni a Máriának szóló köszöntést, azzal a látással, mellyel Isten tekintetre méltatta alázatos szolgálóleányát, és mer örülni az öröm miatt, melyet Isten Máriában talált.

„Kegyelemmel teljes, az Úr van teveled”. Az angyal köszöntésének ez a két kijelentése kölcsönösen megvilágítja egymást. Mária kegyelemmel teljes, mert az Úr vele van. A kegyelem, amely őt egészen eltöltötte, Annak jelenléte, aki minden kegyelem forrása. „Örvendj (...), Jeruzsálem leánya! (...) Az Úr, a te Istened tebenned van.” (Szof 3,14.17a) Mária, akihez maga az Úr jön, hogy benne lakozzék, Sion leánya, a szövetség szekrénye, a hely, ahol az Úr dicsősége megnyugszik: Ő „Isten hajléka az emberek között” (Jel 21,3). A „kegyelemmel teljes” az, aki teljesen odaajándékozta magát Annak, aki jön, hogy benne lakozzék, és akit Mária majd a világnak fog adni.

„Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse, Jézus.” Az angyali köszöntés után magunkévá tesszük Erzsébet köszöntését. „Szentlélekkel eltelve”

(Lk 1,41) Erzsébet az első azon nemzedékek beláthatatlan sorából, akik Máriát boldognak hirdetik: „Boldog, aki hitt...” (Lk 1,45); Mária „áldott az asszonyok között” (1,42), mert hitt az Úr ígéjének beteljesedésében. Ábrahám a hitével lett azzá, akiben „majd áldást nyer a föld minden nemzetsége” (Ter 12,3). Mária a hitével lett a hívők Anyja, miatta kapják meg a föld összes nemzetei azt, aki maga Isten áldása: „Jézus, méhednek áldott gyümölcse”.

2.2.2. PÁPAI GONDOLATOK

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA DOMINUM ET VIVIFICANTEM KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

16. (...) „A lelke, amely rajtad nyugszik,
és szavaim, amelyeket ajkadra adtam,
nem hagyják el ajkadat,
sem gyermekeid ajkát,
sem gyermekeid gyermekeinek ajkát,
mostantól mindörökre – mondja az Úr.” (Iz 59,21).

Az itt idézett prófétai szövegeket az evangéliumok fényében kell olvasnunk, mint ahogyan az Újszövetség is az Ószövetség eme csodálatos szövegeiben különös megvilágítást nyer. A próféta a Messiást úgy ábrázolja, mint aki a Szentlélek erejében jön, aki magában hordja ennek a Léleknek a teljességét mások részére is, Izraelnek, minden népnek, az egész emberi nem számára. A Szentlélek teljességét sokfajta ajándék követi, az üdvösség adományai, amelyek különösen a szegényeknek és a szenvedőknek szólnak, és mindenkinek, aki szívét ezeknek az adományoknak kitarja – gyakran életük fájdalma tapasztalatával; de mindenekelőtt azzal a belső készséggel, amely a hitből ered. Az agg Simeon, „igaz és istenfélő ember”, akit a „Szentlélek töltött el”, amikor Jézust a templomban bemutatták, megpillantotta benne „az üdvösséget, amely minden nép számára készült”, de azt a szenvedést is – a keresztest –, melyet édesanyjával együtt el kell viselnie (Vö. Lk 2,25-35). Még mélyebben megértette ezt Szűz Mária – aki „a Szentlélektől foganta őt” (Vö. Lk 1,35) –, amikor szívében gyakran elgondolkozott a Messiás misztériumáról, amelynek ő is részese lett (Vö. Lk 2,19.51).

55. Sajnálatos, hogy Isten közeledése és jelenléte az emberben és a világban, a Lélek csodálatos jósága – amint az kitűnik az üdvtörténetből – a mi emberségünkben ellenállásba és elutasításba ütközik. Milyen jellemzők ilyen szempontból az agg Simeon prófétai szavai, ki Jeruzsálemben „a lélektől indítva a templomba ment”, hogy az újszülött betlehemi gyermek előtt kijelentse: „Ez sokak romlására és sokak feltámadására lesz Izraelben, jel lesz, amelynek ellene mondanak”.

Isten láthatatlan és szellemi valóság. Elutasítása már bizonyos mértékben abból ered, hogy a világ alapjában véve abban különbözik tőle, hogy „látható” és „anyagi természetű”, ő pedig „láthatatlan” és „tiszt szellem”. A világ lényegénél fogva szükségszerűen tökéletlen ahhoz viszonyítva, aki maga a legtökéletesebb „lét”. De az ellentét összeütközéshez vezet, lázadássá válik etikai területen az ember szívét betöltő bűn miatt, melyben „a test a lélek ellen tusakodik, a lélek meg a test ellen”. Erről a bűnről kell a Szentléleknek „meggyőznie a világot”. (Jn 16,8)

Szent Pál erről az emberi szívben meglevő feszültségről és a küzdelemről különös erővel ír a galatákhoz szóló levélben: „Kérlek benneteket, hogy a lélek szerint éljétek, akkor majd nem teljesítitek a test kívánságait. A test ugyanis a lélek ellen tusakodik, a lélek meg a test ellen. Ellentétben állnak egymással, s így nem azt teszitek, amit szeretnétek.” Az emberben, mint testből és lélekből összetett lényben van egy bizonyos feszültség, egy bizonyos küzdelem a „lélek” és a „test” között. Ez valójában a bűn öröksége, következménye és bizonyossága, s mindennapi tapasztalat. Mert így ír az apostol: „A test cselekedetei nyilvánvalók: kicsapongás, tisztátalanság, fajtalanság... részegeskedés, tobzódás és ezekhez hasonlóak.” Ezeket testi bűnöknek nevezzük. De az apostol másokat is fűz hozzá: „ellenségeskedés, viszálykodás, vetélkedés... szakadás, pártoskodás, irigykedés”. Ezek mind „a test művei”.

Ezekkel a cselekedetekkel – melyek kétségtelenül rosszak – Szent Pál szembeállítja „a Lélek gyümölcseit”, amelyek: „szeretet, öröm, békesség, türelem, kedvesség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás”. Az összefüggésből nyilván kitűnik, hogy az apostol nem akarja a testet sem diszkriminálni (hátrányosan megítélni), sem elítélni, mert a test a szellemi lélekkel együtt alkotja az emberi természetet, és ez adja meg egyéni személyiségét; ő a cselekedetéről szól, helyesebben mondva a szokásos magatartásról – erényekről és viciumokról – , amelyek erkölcsileg jók vagy rosszak, mint az engedelmisség gyümölcsei (az első esetben), vagy mint szembeszegülés a Szentlélek üdvözítő tevékenységével (a másodikban). Ezért írja az apostol: „Ha a Lélek szerint élünk, viselkedjünk is a Léleknek megfelelően”. És más helyen: „A testi ember bizony testiekre vágyik, a lelki ember ellenben a lelkiekre törekszik”. „De ti... lélek szerint éltek, ha valóban Isten Lelke lakik bennetek.” Az ellentét, melyet Szent Pál „a Lélek szerinti” élet és a „test szerinti” élet között hangsúlyoz, egy másik ellentétet is feltár: az élet és a halál közöttit. „A test kívánsága a halálba vezet, a lélek vágyódása ellenben: élet és béke”; ezért a figyelmeztetés: „...ha test szerint éltek, biztosan meghaltok, de ha lélekkel elfojtjátok a test szerinti tetteket, élni fogtok”.

Ha jól megfontoljuk, ez buzdítás arra, hogy igazságban, azaz a helyes lelkiismeret parancsa szerint éljünk, ami egyúttal az igazság Lelkébe vetett hit megvallása, amely éltet minket. A test ugyanis „halott a bűn miatt, de a lélek a megigazulás következtében él”. Mi sokkal inkább Krisztusnak vagyunk lekötelezve, aki a húsvéti misztériumban megszerezte megigazulásunkat, és kieszközölte nekünk a Szentlelket: „Nagy volt a ti váltságdíjatok”.

Szent Pál szövegeiben rétegződik és összefonódik ontológiai (test és lélek), az erkölcsi (jó és rossz) és a pneumatológiai (a Szentlélek munkája az üdvrendben) megfontolás. Szavaiból (különösen a rómaiakhoz és a galatákhoz írt levélben) megérthetjük és átélhetjük azt a hatalmas küzdelmet és erőfeszítést, amely az emberben lejátsszódik. Az emberben, aki lehet nyitott a Szentlélek számára, de ellenállva szembe is szegülhet és elutasíthatja üdvözítő ajándékát. A szemben álló ellentétes pólusok: az ember részéről a véges voltából származó kedvezőtlen helyzete és akaratának bűnre való hajlandósága, ezek lélektani és erkölcsstani természetének terhei (pszichológiai és etikai terhek); Isten részéről viszont az ajándékozás misztériuma, amely a Szentlélekben az isteni élet ajándékát foglalja magába. Ki fog győzni? Az, aki az ajándékot elfogadja.

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA REDEMPTORIS MATER KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

16. A „hit engedelmességének” útján Mária később más szavakat is hallott, melyek a jeruzsálemi templomban hangzottak el Simeon ajkáról. Krisztus születése után a negyvenedik napon, amikor Mária és József a mózesi törvény előírása szerint a gyermeket „felvitték Jeruzsálembe, hogy bemutassák” az Úrnak. Jézus születése a legnagyobb szegénységben történt. Lukács elbeszéléséből tudjuk, hogy amikor a római hatalom elrendelte az egész földkerekség összeírását, Mária Józseffel felment Betlehembe, és mert „nem volt hely a szálláson”, istállóban szülte meg fiát, és „jászolba fektette”.

Az az igaz és istenfélő férfiú, akit Simeonnak hívtak, Mária „hitbeli zarándokútjának” kezdeténél jelent meg. Az ő szavai, a Szentlélektől sugalmazva, megerősítették a hírüladás igazságát. Azt olvassuk, hogy „karjaiba vette” a gyermeket, kinek „a Jézus nevet adták”, az angyal parancsa szerint. Simeon beszéde megfelelt e név jelentésének, ami ugyanazt jelenti, mint Megváltó: „Isten az üdvösség”. Simeon Istenhez fordulva így szólt: „látta szemem üdvösségedet, melyet minden nép színe előtt készítettél, világossággul a pogányok megvilágítására és dicsőségül népednek, Izraelnek”. Egyúttal Máriához is szólt Simeon ezekkel a szavakkal: „Ez sokak romlására és sokak föltámadására lesz Izraelben, jel lesz, amelynek ellene mondanak”; és hozzátette: „a te lelkedet is tőr járja át – hogy sokaknak kiderüljenek a titkos gondolatai”. Simeon szavai új megvilágításba helyezik a híradást, melyet Mária az angyaltól hallott: Jézus a megváltó, ő lesz a világosság, mely az embereket megvilágosítja. Ez – bizonyos értelemben – nem ugyanaz, amit a karácsonyi éjszaka kinyilatkoztatott, amikor a pásztorok az istállóba jöttek? Nem ugyanezt jelenti még hangsúlyosabban a napkeleti bölcsek tanúsága? De Mária fia már életének kezdetén – és véle együtt anyja is – megtapasztalja Simeon másik kijelentésének igazságát: „jel lesz, amelynek ellene mondanak”. Simeonnak ezen szavai úgy tűnnek fel, mint egy második híradás Mária részére: megmutatják a konkrét történelmi keretet, amelyben fiának, értetlenségben és fájdalomban, teljesítenie kell küldetését. Ez a híradás egyrészt megerősíti Mária hitét az isteni ígéretek teljesülésében, másrészt kinyilatkoztatja azt is, hogy hitének engedelmisségében a szenvedő Megváltó mellett szenvedésben tölti majd életét és anyasága komor és fájdalmas lesz. És valóban, már a bölcsek látogatása után, az ő hódolatuk után („térdre borulva hódoltak neki”), miután átadták ajándékaikat, Máriának fiával együtt, József gondoskodó oltalma alatt, Egyiptomba kellett menekülnie, „mert Heródes keresi a gyermeket, meg akarja ölni”. És Heródes haláláig Egyiptomban kellett maradniok.

18. Ez az áldás akkor kapta meg teljes jelentését, amikor Mária fia keresztje alatt állott. A zsinat hangsúlyozza, „ez nem történt isteni akarat nélkül”: „Meggyötört szíve egygyéforrt a szenvedésben Egyszülöttjével, akinek áldozatához anyai érzelmeivel csatlakozott, szeretetből beleegyezve a tőle született áldozati bárány leölésébe”; ezzel Mária a „Fiával való egybetartozását hűségesen vállalta egészen a keresztfáig”: az egybetartozást, a hit által, azzal a hittel, amellyel képes volt a híradás pillanatában az angyal kinyilatkoztatását elfogadni. Ő akkor megértette, amit mondtak neki: „Fiad nagy lesz... Az Úr Isten neki adja atyjának, Dávidnak trónját és uralkodni fog Jákob házán örökké, s országának nem lesz vége”.

És íme, a keresztt alatt állva – emberi szemmel nézve – Mária maga a tanúja ezen szavak teljes megghiúsulásának. Az ő fia meghal ezen a fán, mint egy bűnös. „Megvetett volt, utolsó az emberek között, a fájdalmaik férfija...: megvetett, akit bizony nem becsültünk sokra..., akire lesújtott az Isten”. Milyen nagy, milyen hősies így a „hit engedelmissége”, melyet Mária tanúsított „Isten felfoghatatlan akarata” előtt. Hogyan adta át magát minden fenntartás nélkül, miközben „értelmével és akaratával teljesen meghódolt” annak, akinek „útjai kifürkészhetetlenek”! És milyen hatalmas ugyanakkor a kegyelem műve az ő lelkében, milyen átható a Szentlélek világossága és ereje őbenne.

E hit által fonódott össze Mária Krisztussal a „kiüresítésben”. Mert Jézus Krisztus „mint Isten az Istennel való egyenlőséget nem tartotta olyan dolognak, amelyhez föltétlenül ragaszkodnia kell, hanem szolgai alakot öltött, kiüresítette magát, és hasonló lett az emberekhez”; pontosan itt, a Kálvárián „megalázta magát és engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthaláláig”. És a keresztt lábánál lett részesévé Mária, a hit által, a kiüresítés eme misztériumának. Ez talán az emberiség történetében a hit legmélyebb „kenósztisza” (kiüresítése): Mária a hit által részesedik fia halálában – a megváltó halálban. Az elmenekült tanítványok hitével szemben ez megvilágosított hit volt. A Golgotán, a kereszten Jézus egyszer s mindenkorra igazolta, hogy „az ellentmondás jele” lesz, ahogyan Simeon ezt már előre megjövendölte. Ekkor teljesedett be az is, amit Máriának mondott: „a te lelkedet is tör járja át”!

20. Lukács evangéliuma elmondja azt az esetet, amikor „egy asszony a tömegből odakiáltott” Jézusnak, mondván: „boldog a méh, amely kihordott, és az emlő, amelyet szoptál” (Lk 11,27). Ez a dicséret nyilván Máriának, Jézus test szerinti édesanyjának szól. Jézus anyját ez az asszony talán nem is ismerte személyesen. Amikor Jézus megkezdte messiási művét, Mária nem követte őt, hanem otthon maradt Názáretben. Mondhatjuk, hogy ennek az ismeretlen asszonynak a szavai emelték ki Máriát addigi rejtettségéből.

Ezek a szavak, legalább egy pillanatra, felvillantották a tömeg előtt Jézus gyermekségének evangéliumát. Ez az az evangélium, amelyben Mária mint anya van jelen, mint aki Jézust méhében hordta, a világra hozta és anyai szeretettel gondozta: a tápláló anya tehát, akire ez az asszony a tömegből felhívja a figyelmet. Ez által az anyaság által Jézus – a Magasságbeli Fia (Lk 1,32) – valóban az ember fia. „Test”, mint minden ember: „Ige, aki testté lett” (Jn 1,14). Test és vér Máriából!

Az asszony áldására, mely test szerinti édesanyjának szólt, Jézus sajátosan válaszolt: „Hát még azok milyen boldogok, akik hallgatják az Isten szavát, és hűségesek is maradnak hozzá” (Lk 11,28). A testi anyaság helyett arra a titokzatos lelki kötődésre akar itt rámutatni Jézus, amely Isten szavának hallásából és követéséből ered.

Ugyanez az utalás a lelki javak területére még jobban kitűnik Jézusnak egy másik válaszából, melyet a szinoptikusok jegyeztek fel. Amikor Jézusnak jelentették, hogy „kinn állnak anyád és rokonaid, és látni szeretnének”, ő ezt válaszolta: „Az én anyám és az én testvéreim azok, akik hallgatják és megtartják Isten igéjét” (Lk 8,20-21). Ezt akkor mondta, amikor „végighordozta tekintetét a körülötte ülőkön” – olvassuk Márknál (Mk 3,32-34), Máténál pedig amikor „kitárta tanítványai felé karját” (Mt 12,47-49).

Ezek a kijelentések összefüggnek azzal a válasszal, amelyet a tizenkét éves Jézus adott Máriának és Józsefnek, miután harmadnapra rátaláltak a jeruzsálemi templomban.

Amikor Jézus elhagyta Názáretet, és nyilvános működését megkezdte egész Palesztinában, csakis és kizárólag azzal foglalkozott, „ami az Atyáé” (Lk 2,49). Hirdette az országot, az „Isten országát” és „az Atya dolgait”. Ezek új perspektívát és értelmet adnak mindennek, ami emberi, így az emberi célokra és feladatokra vonatkozó kapcsolatoknak is. Ebben az új dimenzióban a testvériség is más jelentést kap, mint a vér szerinti testvériség, mely azonos szülőktől való leszármazást jelent. Sőt Isten országának keretében, Isten atyaságának fényében még az „anyaság” is más jelentést kap. A Lukácsnál található szavakkal Jézus az anyaságnak ezt az új jelentését tanítja.

Eltávolodik ezzel attól, aki az anyja, a test szerinti anyja? Ott akarja hagyni őt a rejtettség árnyékában, melyet Mária maga választott? Még ha a szavak hangzása szerint így is tűnne, hangsúlyoznunk kell, hogy az az új és másfajta anyaság, amelyről Jézus tanítványainak beszél, különös módon éppen Máriára vonatkozik. Nemde Mária az első azok között, akik „Isten szavát hallgatják és megtartják”? És nem rá vonatkozik mindenekelőtt Jézusnak az a válasza, amelyet a tömegből felkiáltó asszony áldásként mondott szavaira adott? Kétségtelen, hogy Mária a legméltóbb ezekre az áldó szavakra már csak azért is, mert test szerint Jézus édesanyja lett (boldog a méh, amely kihordott, és az emlő, amelyet szoptál), de főként azért, mert a híradás első pillanatában elfogadta az Úr szavát, mert hitt neki, mert Isten iránt engedelmes volt, mert a szavakat „megőrizte” és „szívében gyakran elgondolkodott rajtuk” (Lk 1,38.45; Lk 2,19.51), és egész életével meg is valósította azokat. Ezért mondhatjuk: a Jézustól hallott dicséret egyáltalán nincs ellentétben – a látszat ellenére sem – azzal, amit az ismeretlen asszony fejezett ki, hanem a kettő pontosan Szűz Máriában találkozik, aki egyedül nevezte magát az „Úr szolgálójának” (Lk 1,38). Ha igaz, hogy „boldognak hirdeti őt minden nemzedék” (Lk 1,48), elmondhatjuk, hogy az az ismeretlen „asszony a tömegből” volt az első, aki, bár nem tudatosan, de elsőként erősítette meg a Magnificat prófétai sorát, elindítván ezáltal a Magnificat énekét minden századokra.

Ha Mária hite révén az örök Fiú testi anyja lett, akit a Szentlélek erejében az Atyától kapott szüzességének sértetlenségében, akkor ugyanabban a hitben felfedezte és elfogadta az anyaságnak azt a másik dimenzióját is, melyet Jézus messiási küldetése során kinyilatkoztatott. Elmondhatjuk, hogy az anyaságnak ez a fogalma már kezdettől, azaz fiának fogantatása és születése pillanatától Mária sajátja volt. Ettől fogva volt az, „aki hitt”. De amikor szemei előtt és lelkében feltárult fia messiási küldetése, önmagától vált egyre nyitottabbá arra az „új” anyaságra, amely az ő, fia melletti szerepét feltárta. Nemde már kezdetben, azaz a hírüladás idején kimondta: „Íme az Úr szolgáló leánya; legyen nekem a te igéd szerint” (Lk 1,38)? Mária egyre jobban és átfogóbban hallotta azt az ígét, egyre világosabbá vált előtte – oly mértékben, „mely meghalad minden értelmet” (Vö. Ef 3,19) – az élő Isten kitárulkozása. Bizonyos értelemben így vált fiának első „tanítványává” az anyja, Mária, akinek először szólt: Kövess engem”, előbb, mint az apostoloknak vagy bárki másnak.

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA GRATISSIMAM SANE KEZDETŰ LEVELE A CSALÁDOKHOZ

A „szép szeretet Anyját” feleségül veszi az, aki Izrael szokásai szerint már földi jegyese volt, József Dávid törzséből. Joga lett volna úgy gondolni menyasszonyára, mint feleségére és saját gyermekei anyjára. Isten azonban beavatkozott ebbe a

házasságkötésbe: „József, Dávid fia, ne félj feleségül venni jegyesedet, Máriát, mert ami benne született, a Szentlélektől van”. József gondolkodó ember, saját szemével látja, hogy Mária áldott állapotban van, s hogy az új élet nem tőle való, s mert igaz ember, aki megtartja a régi törvényt, mely ilyen esetben kötelezővé tette a válást, tapintatosan akarja fölbontani házasságát. Az Úr anyala tudomására hozza, hogy ez nem illene hivatásához, sőt ellentétes volna jegyesi szeretetével, mely őt Máriával egyesíti. Ez a kölcsönös jegyesi szeretet, hogy egészen „szép szeretet” legyen, kívánja, hogy vegye magához Máriát és az ő Fiát názáreti házába. József engedelmeskedik az isteni üzenetnek, és megteszi, amit parancsoltak neki. És Józsefnek is köszönhetően a Megtestesülés misztériuma s vele együtt a Szent Család misztériuma mélyen beleíródott a férfi és a nő jegyesi szeretetébe, s közvetve minden emberi család származásába.

FERENC PÁPA LAUDATO SI' KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

241. Mária, az anya, aki Jézust gondozta, most anyai szeretettel és fájdalommal ennek a sérült világnak viseli gondját. Ahogyan egykor átszúrt szívvel siratta Jézus halálát, most együtt érez a megfeszített szegényeknek és e világ emberi hatalom által elpusztított teremtményeinek szenvedésével. Ő teljesen átalakulva együtt él Jézussal, és minden teremtmény az ő szépségéről énekel. Ő a „napba öltözött” asszony, „lába alatt a holddal, fején pedig tizenkét csillagból álló koszorúval” (Jel 12,1). Felvéve a mennybe az egész teremtett világ Anyja és Királynéja. Megdicsőült testében, a feltámadt Krisztussal együtt, a teremtés egy része elérte szépségének teljességét. Ő nemcsak szívébe rejtette Jézus egész életét, melyet gondosan „megőrzött” (vö. Lk 2,19.51), hanem most már megérti minden dolog értelmét is. Ezért kérhetjük, hogy segítsen ezt a világot bölcsebb szemmel néznünk.

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

A mai ünnep a Szent Családot állítja a középpontba. A *kezdőének* is már utal Máriára, Józsefre és a Gyermekre, akiket megtalálnak a pásztorok (Lk 2,16). Az *első könyörgésben* szintén megjelenik a Szent Család mint ragyogó példakép. Az *első olvasmány* a szülők iránti tiszteletet hangsúlyozza (Sir 3,3-7.14-17a), amely az evangéliumi részletben is felragyog. A *válaszos zsoltár* áldásként írja le a feleség és a gyermekek szerepét (Zsolt 127,1-5). A *szentlecke* pedig a keresztény élet alapjait fogalmazza meg, megszólítva az asszonyokat, a férfiakat, a gyermekeket és az édesapákat egyaránt (Kol 3,12-21). A hívek könyörgését bevezető és lezáró papi ima a Szent Családról mint a keresztény családok példájáról beszél. Ezt követően az *egyetemes könyörgések* a családi életre utalnak. Végül a *felajánló* és az *áldozás utáni könyörgés* a Szent Család közbenjárását és példaadását emeli ki.

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

ÉNEKLŐ EGYHÁZ

Felragyogott már (52)

<http://nepenektar.hu/idoszak/karacsony/liturgia/17/cantio/187/felragyogott-mar>

Egyet kértem az Úrtól (522)

<http://nepenektar.hu/idoszak/karacsony/liturgia/17/gr/325/egyet-kertem-az-urtol-unam-petii>

Csordapásztorok (41)

<http://nepenektar.hu/idoszak/karacsony/liturgia/22/cantio/162/csordapasztorok>

NÉPÉNEKEK

Nagy karácsony éjszakáján

<http://nepenekgyujtemeny.keesz.hu/nagy-karacsony-ejszakajan>

Gyermek születék

<http://nepenekgyujtemeny.keesz.hu/gyermek-szuletek>

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰVEK

Böjte Csaba: A Szent Család a példaképem

Gondjaimban, nehézségeimben kimondhatatlanul sokszor merítettem vigaszt, erőt, útmutatást a názáreti Szent Család életéből. A szegény, egyszerű élet elfogadásában számomra a betlehemi csendes barlang öröme, fénye ad erőt! Ha soha nem fogadnak el és bántanak, akkor én azért nem lázadok, mert az Egyiptomba menekülő, alázatos Szent Család a példaképem. A szülőföldemhez való ragaszkodásomban is az Egyiptomból hazatérő Szent Család az útmutatóm. És sorolhatnám tovább, hisz életem valamennyi döntésében ott találok Máriát, aki számomra hajnalcsillag és iránytű, és a legtisztább örömben az erőforrás. Gyengeségemben is a Szent Családhoz megyek vigaszért!

Mária, Szent József nem oldotta meg minden feladatát tízesre, hiszen, bár akarták, mégsem kaptak tisztességes szállást Betlehemben, a legjobbat akarták gyermeküknek, és mégis csak egy egyszerű istállóban találtak otthonra, és lám- lám, a tizenkét éves gyermeket is elveszítették!

Tökéletlen eszközök között is fel tud ragyogni a tökéletes szeretet és a jóság, és számomra ez is nagy nyugalmat adó szép tanítás. Egész keresztény hitem, világnézetem, gyermekvédelmi munkám, mind-mind e szép mennyei családdhoz való tartozás élményére épül!

Én nem tökéletes, híres ember és nem is megvilágosodott szent akarok lenni, én ehhez a drága családdhoz szeretnék tartozni, én az örök életben velük szeretnék együtt

lenni, és minderre nagyon is méltatlan bűnös, nem szűnök meg ezért életem utolsó leheletéig dolgozni, imádkozni. A gyermekeink nevelésében is a názáreti Szent Család mindennapjai a példaképem.

Milyen csodálatos lehetett a hosszú, fárasztó munkanap után, ahogyan a Szent Család a saját kezükkel épített kis házban körbeülte az asztalt, és a Mennyei Atyának megköszönve a mindennapit, elköltötték a pislákoló mécses fénye mellett az estebédjüket.

Nincs ott se televízió, se internet, se villanyvilágítás, csak ők vannak és talán egy egyszerű lencsefőzelék, és mégis azt gondolom, hogy e kis család végtelenül boldog, békességes, és ez a lényeg, a többi mind csak selyempapír, díszes csomagolás!

Szeretem magam elé képzelni, ahogyan a vacsora után kiülnek a ház előtti kispadra, fölöttük ragyognak szépen a csillagok, a kis Jézus fázósan odabújik édesanyjához, és József elkezd énekelni egy szép ószövetségi zsoltárt.

Milyen egyszerű és tiszta kép, hosszú évek szépen begyakorolt kerek mozdulatai, semmi nem zavarja a békét, a boldogságot, míg az éjszaka csendjében békésen nyugovóra nem térnek. Ebbe a drága, zavartalan, egyszerű közösségbe hívott meg bennünket az Isten!

Mindezért szívem minden melegével bátorítlak, hogy bizalommal, élő hittel, gyermeki szeretettel siessünk Máriához, és hagyjuk, hogy azok a karok, melyek Jézust is ringatták, átöleljenek, sebeinket gyógyítsák, bekötözzék s kezünket megfogva, még ha méltatlanok volnánk is, a Szentháromsághoz vezessenek!

Weöres Sándor: A boldogságról

A kis jércét nem irigylem én,
amikor kapar az udvar szemetén.
Irigylem a kotlóst: lázban, egyedül
az áthevülő tojásokon ül
s a változás titka körülkerengi.
A boldogság útszéli szemét,
szedhet eleget, ki lenyújtja kezét,
az érlelő kint kell megérdemelni.

A gondolat itt, ott, mindenütt
élő szövetet bont és sebet üt.
Ha sokalod mennyi rajta a seb,
fuss, mint a háromlábú eb,
fuss vissza, míg nem késő visszamenni.
A boldogság útszéli szemét,
szedhet eleget, ki lenyújtja kezét,
az érlelő kint kell megérdemelni.

Weöres Sándor Kereszt-árnykép

A kereszt felső
ága égre mutat,
nagy örömhírt tudat:
„itt van a te utad”

a kereszt két karja a légbe szétszalad,
rajta sovány kezek tört vért virágzanak:
„vigyázz: ő a lélek, de a test megszakad,
kétfelé visz ösvény s te szabad vagy, szabad”

a keresztnek alsó
ága földre mutat:
„vesződj: itt áss kutat,
lásd benne arcodat.”

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

- Mire tanít Simeon és Anna?
- Mit jelképez a Mária lelkét átjáró tűr?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

Istenünk, te ragyogó példaképnek állítod elénk a Szent Családot. Segíts, hogy nyomukban járjunk, gyakoroljuk a családi élet erényeit, mindig egyek maradjunk a szeretetben, és így atyai házában örvendezzünk örök jutalmadnak. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön- örökké. Ámen.

Imádság

Mennyei Atyánk, Jézus nevében kérünk, küldd el Szentlelkedet, hogy minden nap tudjunk tanulni a Szent Családtól! Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

A gyermek Jézus növekedett és eltelt bölcsességgel. (Lk 2,22-40)

(Forrás: pixabay)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Isten megtartja nekem tett ígéretét, mindenkor bízhatok az Ő felém való szeretetében.
- Jézus Krisztust én is megérinthesem a Szentírás olvasása és a szentáldozás által.

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Mindig kövessem Isten szavát! Engedelmeskedjem az Úr igéjének!

IMPRESSZUM

A *Lectio divina segédanyagok*, amiknek felépítése a *lectio divina* módszer felosztását követi, segítik az evangéliumi szakasz imádságos elmélyítését.

Lectio divina segédanyag, Szent Család vasárnapja („B” év)
Borítófotó © Pixabay

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

- liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
- a görög szöveget az SBLGNT (utolsó letöltés 2020. május 11.)
- latin fordítás: Vatikán online archívuma (utolsó letöltés 2020. május 14.)
- további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Origenész gondolatait a Catena Aurea angol nyelvű kiadása alapján Hegyi László fordította.

Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Pápai gondolatok: regi.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)

Weöres Sándor: A boldogságról – <http://nagyteteny.emecclesia.hu/index.php?pageid=1352&esemeny=1460671200>

Weöres Sándor: Kereszt árnykép – <https://epa.oszk.hu/00000/00022/00594/18736.htm>

Böjte Csaba: A Szent Család a példaképem – <http://imalanc.ro/w/bojte-csaba-a-szent-csalad-a-peldakepem>

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a *lectio divina* munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Livia, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Grász-Szily Boglárka, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzszenifer, Nyúlné Révfalvi Ildikó, Rácz Dávid, Rácz Édua Anna, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Vermes Nikolett, Zimonyi Géza.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2020

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levelcím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu